

Hervormde Gemeente Rhoon

Uitnodiging gemeentebijeenkomst

Samen op Weg proces

Maandag 17 april 2023

- 15:00 uur – 16:30 uur
- 20:00 uur – 21:30 uur

Locatie: 't Centrum in Rhoon

Geacht gemeentelid van de Hervormde gemeente in Rhoon,

Graag nodigen wij u uit om een gemeentebijeenkomst bij te wonen in het kader van het Samen op Weg proces met onze broeders en zusters van de Gereformeerde kerk. De kerkenraad hecht zoveel belang aan een goede opkomst en betrokkenheid, dat wij ervoor hebben gekozen om middels deze bijlage u extra attent te maken op de bijeenkomst en u ook vooraf van alle informatie te voorzien. En alhoewel de bijeenkomst alleen hervormde leden betreft, is deze bijlage ook meegezonden aan de leden van de Maranathakerk, opdat we in dit proces zo goed mogelijk met elkaar kunnen meeleven.

De afgelopen twee jaar zijn er al diverse bijeenkomsten geweest die in het teken stonden van het samengaan en de a.s. bijeenkomst op 17 april is de eerste in 2023 en het is de bedoeling dat er dit jaar nog meer volgen. De kerkenraad wil u als gemeentelid immers zo zorgvuldig mogelijk betrekken

en meenemen in dit proces en ook ruimte geven om uw mening kenbaar te maken. In het kerkblad van 30 januari jl. was al een informatiekatern over het samengaan proces bijgevoegd.

De bijeenkomst op 17 april a.s. hebben wij gesplitst in een middag- en een avondbijeenkomst om een ieder een passende gelegenheid te geven om te komen.

Verderop in dit katern treft u de agenda aan. De bijeenkomst heeft enkele hoofdgespreksonderwerpen:

- 1) Het Heilig Avondmaal. Hier hebben wij eerder al een voorlichtingsavond over gehouden. De kerkenraad heeft het voornemen een besluit te nemen en wil zoals ook in de kerkorde staat deze toelichten en u nogmaals de gelegenheid geven uw mening kenbaar te maken ('u te horen'). Kort en goed is het voorgenomen besluit om:
  - *Kinderen vanaf ca. 7 jaar toe te laten aan het Heilig Avondmaal, waarbij er wel vanuit wordt gegaan dat ouder(s) en kind(eren) de door de predikanten aangeboden verdiepingsbijeenkomsten hebben bijgewoond.*
  - *Het Heilig Avondmaal open te stellen voor doopleden zonder de voorwaarde dat er ook belijdenis moet zijn gedaan.*

Om u vooraf volledig te informeren zijn ingevoegd:

- De inleiding zoals Dr. Van de Graaf deze heeft gehouden op de gemeentebijeenkomst van 11 oktober 2022 inzake gezinscommunie;
- De tekst van het concept besluit dat de kerkenraad hierover voornemens is te nemen;
- De inleiding met bewerking zoals ds. Van Alphen deze heeft gehouden op de gemeentebijeenkomst van 11 oktober 2022 inzake doopleden aan het Avondmaal;
- De tekst van het concept besluit dat de kerkenraad hierover voornemens is te nemen.

- 2) In het Samen op Weg proces zijn wij bevoorrecht dat wij gebruik kunnen blijven maken van beide kerkgebouwen. Alleen is er de vraag hoe dat in de praktijk in te vullen. De beide kerkenraden laten zich zoals u weet ondersteunen door de Samen op Weg (SoW)

commissie, bestaande uit vier gemeenteleden en vier kerkenraadsleden plus de beide predikanten uit beide kerken. De SoW commissie is gevraagd hierin een voorstel te doen. *Het voorstel is geworden om per maand te wisselen van kerkgebouw; zowel voor de ochtend- als de middagdienst.* In bijlage 5 treft u het voorstel van de SoW commissie aan. Op 17 april zal dit voorstel worden toegelicht en kunt u ook uw visie geven. Daarna zullen beide kerkenraden hier nader over spreken om tot een besluit te komen.

Verder zullen er nog andere interessante onderwerpen aan de orde komen, zo is er bijvoorbeeld nieuws over een beamer in de Dorpskerk en zijn wij benieuwd naar uw mening over het eventueel weer rond laten gaan van collectezakken in de kerkdienst in plaats van bij de uitgang. Alle reden dus voor u om te komen en wij zien uit naar uw komst!

Hartelijke groet namens de kerkenraad,
Hilko Hartog, voorzitter

Agenda

- Welkom door de voorzitter
- Gebed en inleiding door ds. Van Alphen
- Zingen van een lied
- Toelichting op de concept besluiten inzake het Heilig Avondmaal door ds. Van Alphen en Dr. Van de Graaf en gelegenheid tot geven van reacties
- Toelichting op het voorstel van de SoW commissie voor het gebruik van de kerkgebouwen en gelegenheid tot het geven van reacties
- Overige wetenswaardigheden
- Afsluiting door Dr. Van de Graaf

*De middagbijeenkomst start om 15:00 uur met een inloop vanaf 14:40 uur
De avondbijeenkomst start om 20:00 uur met een inloop vanaf 19:40 uur
Na afloop is er gelegenheid tot napraten met een drankje.*

Bijlage 1: Inleiding over gezinscommunie

Inleiding

Het heilig Avondmaal is een kostbaar geheim en geschenk, ons door Jezus Christus gegeven. Het heilig Avondmaal is geen maaltijd die de Kerk organiseert, maar de maaltijd die de Here Jezus ons schenkt. Daarbij is Hij niet alleen als gastheer aanwezig, maar daarin is Hij door de Heilige Geest ook werkelijk tegenwoordig in brood en wijn. Deelnemend aan het heilig Avondmaal delen we in de liefde die Hij is, ons gaf en geeft. Ons bezinnend op het Avondmaal kunnen we niet anders dan steeds vol eerbied over dit grote geheim van Gods liefde nadenken en spreken.

Specifiek gaat het nu over ‘kinderen aan het Avondmaal’, beter gezegd: over ‘gezinscommunie’. Het gaat er immers niet om dat kinderen zelfstandig aan het Avondmaal deelnemen, maar alleen in het verband van het gezin of een ouder(e) of verzorger én in het verband van het gedoopte gezin van de Heer, dat jong en oud omvat.

Zelf ben ik niet levenslang al vóór gezinscommunie ben geweest.

Heel lang wist ik niet eens dat het bestond en dat het kon. Noem het voortschrijdend inzicht. Ik ben ernaar toegegroeid. Hoe? Daarover gaat het volgende.

Uitgangspunt

Ik ben vóór gezinscommunie omdat ik vóór de kinderdoop/gezinsdoop ben.

De Bijbelse en kerkhistorische gegevens op grond waarvan ik vóór de kinderdoop/gezinsdoop ben, ga ik nu niet na. In de hervormde gemeente hier wordt immers de kinderdoop beleden en gepraktiseerd. Maar overwegingen als de oudtestamentische besnijdenis, Jezus' nodiging 'Laat de kinderen tot Mij komen' en de nieuwtestamentische gedoopte huisgemeenschap gelden zowel voor de kinderdoop als voor de deelname van kinderen aan het heilig Avondmaal.

De doop is het teken en zegel van de opneming in het gezin van de gemeente die het lichaam van Christus is. De doop is dan ook vanouds gezien als de weg tot de toelating tot het Avondmaal. En dat is de reden dat ik gezinscommunie alleen mogelijk acht in een gemeente waarin de gezins- of kinderdoop beleden en gepraktiseerd wordt.

Bijbelse basis voor gezinscommunie

O.T.: Behalve het verbondsteken van de besnijdenis dat tot de nieuwtestamentische doop leidt, is er het *pesachfeest*.¹ "En als een van uw kinderen u later vraagt: 'Waarom doen wij dit?' dan moet u dit antwoord geven: 'Met krachtige hand heeft de HEER ons bevrijd uit Egypte...'" Kinderen vierden en vierten bij de sedermaaltijd het pesachfeest mee!

N.T.: In het optreden van Jezus blijkt overduidelijk hoezeer Hij vindt dat de kinderen er op hun wijze ook bij horen, zelfs de groten tot voorbeeld zijn! Als de discipelen de kinderen niet bij Jezus willen toelaten, omdat zij denken dat geloven een 'grote mensenzaak' is, zegt Jezus zelfs dat het juist zaak is om als een kind te worden.

1 Ex. 13: 14

Jezus heeft gezegd: “...maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen ... en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb.”² Tot datgene wat Jezus opgedragen heeft, behoort ook het vieren van het heilig Avondmaal. Dat hoort dus ook bij het lerend leven van jong gedoopten.

Kerkhistorische en oecumenische gegevens voor de gezinscommunie

Vroege kerk (tot midden 8ste eeuw): de pasgeboren kinderen ontvingen direct na hun doop de communie in de vorm van een lepel wijn, als teken en zegel van hun opneming in het lichaam van Christus, de kerk. Ook hierna communiceerden kinderen. Zo gaat het in Oosters-orthodoxe kerken nog steeds.

De r.-k. westerse kerk: Het concilie van Trente (1545-1563) liet deze praktijk in ere, maar bepaalde wel dat de communie van kinderen die nog niet ‘tot de jaren van het verstand’ gekomen waren niet noodzakelijk is ter zaligheid. Voor kinderen die ‘tot de jaren van het verstand’ gekomen waren was sinds het concilie van Lateranen (1215) de paascommunie verplicht. Paus Pius X (1903-1914) bepaalde de leeftijd voor de eerste communie op ‘rond het zevende jaar, soms iets eerder, soms iets later’. De verantwoordelijkheid daarvoor werd bij de ouders gelegd, wel na ook enig onderricht.

De reformatie: Luther handhaafde de praktijk dat kinderen vanaf hun zevende jaar aan de avondmaalsviering deelnamen. In de gemeente van Calvijn in Genève was dit ook zo, maar Calvijn pleitte ervoor dat een kind van 10 jaar zich aan de gemeente zou voorstellen om, na enig onderricht, belijdenis van het geloof af te leggen (Calvijn, *Institutie*, Boek 4, 19, 13). Waarbij hij elders uitsprak dat als een kind bleef steken in het opzeggen van het Onze Vader het kind verder geholpen moest worden. (Overigens was Calvijn persoonlijk voor een wekelijkse avondmaalsviering.)

Na de Reformatie: Ongeveer een eeuw na de reformatie werd de leeftijd voor de deelname van kinderen aan het heilig Avondmaal omhoog

gebracht. Dat was, nota bene!, in de tijd dat er in Nederland onder ouderen steeds meer Avondmaal mijding ontstond. Weliswaar kregen kinderen vanaf hun vijfde levensjaar catechisatie, maar zo rond hun 13de levensjaar konden zij worden ‘aangenomen’ en daarmee toegang tot het avondmaal krijgen. Zo is het nog steeds in de Hongaarse Hervormde Kerk, zij het dat de catechisatie pas rond het tiende/elfde levensjaar begint. Pas in de negentiende eeuw steeg de minimumleeftijd voor het doen van belijdenis en toegang tot het heilig Avondmaal naar ca. 18 jaar.

Orde en praktijk van en in de PKN

De Kerkorde: In de Kerkorde van de PKN wordt het beleid over de gezinscommunie in handen van de kerkenraad gelegd.

We lezen daarover het volgende:

- 1) K.O., art IX -2: “Tot de maaltijd van de Heer zijn genodigd zij die Jezus Christus belijden en instemmen met de lofprijzing en door geloofsonderricht tot dit geheimenis zijn toegeleid.
- 2) K.O., art. IX-3: “De kerkenraad bepaalt na beraad in de gemeente op welke wijze de leden op de deelname aan het heilig avondmaal worden voorbereid en tevens of de leden alleen na openbare geloofsbelijdenis aan de maaltijd kunnen deelnemen.”

Enkele vragen bij gezinscommunie:

- 1) *Gaan kinderen dan met hun ouder(s) deelnemen aan de viering van het HA zonder de betekenis ervan te kennen?*
Nee. De kerkenraad dient ervoor te zorgen dat ouders die hun kinderen willen meenemen in de viering van het HA als ouders samen met hun kinderen uitleg ontvangen over de betekenis van het HA.
- 2) *Kunnen kinderen dan het lichaam en bloed van de Heer onderscheiden?*
Waarom zou een kind wel uit de grond van het hart kunnen bidden

en geloven en zou je het niet kunnen vertellen dat brood en wijn/druivensap bij het HA niet tegen de lichamelijke honger en dorst is, maar de viering is van de liefde van Jezus voor ons, van zijn vergeving van al onze zonden, als viering van het gezin van God waartoe ze mogen behoren en als viering van de voorpret op het nieuwe leven in Gods nieuwe hemel en aarde. Ook in ernst en overgave in het geloof gaan kinderen vele ouderen soms voor.

3) *Is dan de belijdenis van het geloof niet belangrijk meer?*

Juist daarom blijft het doen van belijdenis belangrijk, omdat je als kind een tijd lang op het woord en het jawoord van je ouders kunt leven, maar niet altijd. Op een gegeven moment gaan jongeren zelf beslissen en kiezen ze hun eigen weg. Zo is dat volgens de Bijbel ook goed: ‘vader en moeder verlaten’. Dan worden jongeren geroepen zelf te kiezen voor de Heer en die keuze openbaar te belijden.

Tenslotte

Of men voor het aangaan aan het heilig Avondmaal uitsluitend voor belijdende leden óf samen met de jonge leden van de gemeente kiest, heeft mijns inziens ook te maken met een verschil in geloofsbeleving bij de toenadering tot en de viering van het Avondmaal:

- 1) als we onszelf als mens daarbij als uitgangspunt zien en centraal stellen, zullen we onze toenadering en viering vooral beleven als: ‘Wij treden in een weloverwogen geloof toe om in Christus’ genade te delen.’
- 2) als we Christus daarbij als uitgangspunt zien en centraal stellen, zullen we onze toenadering en viering vooral beleven als: ‘Christus deelt in zijn genade al wie in een kinderlijk geloof toetreden.’

In het laatste geval zullen we het heilig Avondmaal in dankbaarheid en met vreugde met jong en oud in de gemeente van onze Heer vieren!

Maart 2023, Dr. G.H. van de Graaf

Bijlage 2: Concept besluitvoorstel gezinscommunie

De kerkenraad van de Hervormde Gemeente in Rhoon

overwegende dat:

-1) met het oog op een samengaan met de Gereformeerde Kerk in Rhoon een bezinning nodig is over de deelname van jonge doopleden aan de viering van het heilig Avondmaal, gezien het feit dat dit in de Gereformeerde Kerk alhier reeds lang gebruikelijk is,

-2) op Bijbelse, theologische en kerkordelijke gronden de deelname van jonge doopleden na het nodige geloofsonderricht vanaf ca. 7 jarige leeftijd samen met hun ouders/verzorgers verantwoord en goed is,

-3) er draagvlak in de gemeente bestaat om de deelname aan het heilig Avondmaal van jonge doopleden vanaf ca. 7-jarige leeftijd na het nodige geloofsonderricht samen met hun ouders/verzorgers te praktiseren c.q. respecteren,

-4) er met de Gereformeerde Kerk in Rhoon in overleg wordt getreden m.b.t. het instellen van de nodige avondmaal catechese en de daarbij genoemde leeftijdsgrens;

-5) de avondmaal catechese voor de jonge doopleden vanaf ca. 7-jarige leeftijd samen met hun ouders/verzorgers in het najaar 2023 door de beide plaatselijke predikanten ontworpen en gehouden zal worden,

stelt voor te besluiten dat:

indien het hierboven genoemde overleg met de Gereformeerde Kerk alhier tot een positief resultaat leidt en

indien de avondmaal catechese in het najaar van 2023 ontworpen en gehouden is,

de jonge doopleden vanaf ca. 7 jaar na het nodige geloofsonderricht samen met hun ouders/verzorgers vanaf 1 januari 2024 van harte welkom zijn om deel te nemen aan de viering van het heilig Avondmaal.

Bijlage 3: Inleiding over doop, openbare belijdenis en Heilig Avondmaal

Loof God, want Hij spreekt onze taal,

Hij troont op onze lof.

In woord en doop en avondmaal

houdt Hij bij ons zijn hof. (Lied 273:4)

De PKN heeft in 2022-2023 als jaarthema 'Aan tafel' en stimuleert hiermee o.a. het gesprek over het Heilig Avondmaal. Het is goed om van tijd tot tijd dit gesprek te voeren. Om te blijven beseffen wat we doen, wanneer we het Heilig Avondmaal vieren. Zodat het niet alleen maar een vaste gewoonte is, waarbij we nu eenmaal doen wat we doen... op de manier zoals we het altijd deden. De viering van het Heilig Avondmaal is niet de hele geschiedenis door hetzelfde geweest, maar heeft zich door de tijd heen ontwikkeld. Het is dan ook passend om de vraag te stellen: past onze manier van vieren nog bij het kerkzijn in deze tijd, en de uitdagingen waarvoor we ons als christelijke gemeente gesteld zien?

In het onderstaande zeg ik iets over de Bijbelse basis van het Avondmaal en belijdenis; over de doorwerking in de geschiedenis; iets over de kerkorde van de PKN, en over de praktijk en beleving in het gemeentelven.

Bijbelse gegevens over Avondmaal en belijdenis

Net als de doop in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest (Mat. 28:19) is de viering van het Heilig Avondmaal door de Heer Jezus zelf ingezet. In de evangeliën vinden we dat Christus het Heilig Avondmaal heeft ingesteld tijdens de Pesachmaaltijd die Hij met zijn leerlingen vierde (o.m.

Mat. 26: 26-30). Ook de apostel Paulus verwijst hiernaar in 1 Kor. 11:23-26. Ook andere maaltijden van Jezus in het Nieuwe Testament hebben trekken van een Avondmaalsviering, zoals de broodvermenigvuldiging (Joh. 6: 1-13) en de maaltijd in Emmaüs (Lucas 24: 28-30) (let bijvoorbeeld op de terugkerende sleutelwoorden nemen, zegenen, breken, delen). Wanneer van de jonge christelijke gemeente wordt gezegd dat *'zij volhardden in het breken van het brood'* (Hand. 2:42, 46), wordt daarmee verwezen naar de viering van het Heilig Avondmaal. De wijze van viering moest zich nog uitkristalliseren. In zijn vroegste vorm vond het Avondmaal waarschijnlijk plaats als onderdeel van een gewone maaltijd. Zo verwijst Paulus in 1 Kor. 11 aan de gemeente in Korinthe dat de rijken al breeduit aan tafel zitten, terwijl de armen nog niet gearriveerd zijn.

Er is de bijbel nog geen sprake van een officiële openbare geloofsbelijdenis. Wel zijn er momenten waarop mensen hun geloof belijden, zoals Petrus (Luc 9:20: *'U bent de door God gezonden Messias'*). In de brieven van Paulus vinden we sporen van wat mogelijk de vroegste belijdenisformule was: Jezus is Heer! (zoals in Romeinen 10:9 (*'Als uw mond belijdt dat Jezus de Heer is...'*)) en 1 Kor. 12:3 (*'Niemand kan zeggen: "Jezus is de Heer", behalve door toedoen van de Heilige Geest'*). De doop vond meestal plaats na zo'n belijdenis.

Avondmaal en geloofsbelijdenis in de kerkelijke traditie

Terwijl de christelijke gemeente zich langzaam uitbreidde, vond er een institutionalisering plaats, ook van de doop, de openbare belijdenis en het Avondmaal. Behalve de formule 'Jezus is Heer', was een andere

belijdenisformule: 'Ik geloof in de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.' Uit deze oer belijdenissen zijn in de eerste vier eeuwen van het christendom de oudkerkelijke belijdenissen gegroeid die door bijna alle kerken ter wereld erkend worden: de Apostolische Geloofsbelijdenis (of de Twaalf Artikelen), de Geloofsbelijdenis van Nicea en de Geloofsbelijdenis van Athanasius.

In de vroege kerk volgden mensen die tot geloof kwamen een tijdlang geloofsonderricht tot zij volmondig 'Ja' op deze belijdenis zeiden. Vaak gebeurde het dan in de Paasnacht dat mensen belijdenis deden, gedoopt worden en meteen toegang kregen tot het Heilig Avondmaal. Kortom, de belijdenis leidde tot de doop, en de doop leidde tot het Avondmaal.

Echter, net als in de bijbel (Hand. 10: Cornelius werd met zijn hele gezin gedoopt) werden er ook al kinderen gedoopt, wanneer zij geboren werden in een gelovig gezin. Er zijn bronnen die erop wijzen dat zij ook meededen met het Avondmaal. Later deden kinderen op hun eigen wijze belijdenis, voordat ze gingen deelnemen aan de viering. In de latere Rooms-Katholieke kerk werd dat 'de eerste communie' genoemd.

De Reformatie wilde terug naar de Bijbelse bronnen. Het aantal sacramenten (dat inmiddels tot zeven gegroeid was) werd teruggebracht tot twee: de Doop en het Avondmaal. De Reformatoren legden sterk de nadruk op de beloften van God en de zekerheid van het geloof. Daarom moesten de sacramenten voor alle gelovigen toegankelijk zijn. Calvijn wilde zelfs elke week het Avondmaal vieren! De lijn van de eerste communie werd doorgetrokken: kinderen konden vanaf hun 12^e jaar belijdenis doen en kregen dan toegang tot het Avondmaal. Pas in de 19^e eeuw schoof dit moment op tot de volwassen leeftijd van 18 jaar. Het lijkt erop dat het doen

van belijdenis steeds meer versmald werd tot het persoonlijke begrijpen en ervaren. Parallel hieraan was er een ontwikkeling van Avondmaalsmijding: mensen stelden het doen van belijdenis uit omdat ze nog niet aan het Avondmaal 'durven'. Het lijkt erop dat men steeds zwaarder ging tillen aan het doen van belijdenis. Of men deed wel belijdenis, maar nam niet deel aan het Avondmaal. De Bijbelse vanzelfsprekendheid van de eenheid van doop, belijdenis en Avondmaal werd daarmee doorbroken!

De kerkorde en de toegang tot het Heilig Avondmaal

Tot nu toe is het in onze gemeente zo, dat wie aan het Avondmaal wil deelnemen, openbare geloofsbelijdenis moet hebben gedaan. In andere gemeentes ligt dat anders. Daar zijn bijvoorbeeld alle doopleden welkom, inclusief kinderen. In de kerkorde van de PKN (art. IX,1) staat: *2. Tot de maaltijd van de Heer zijn genodigd zij die Jezus Christus belijden en instemmen met de lofprijzing en door geloofsonderricht tot dit geheimenis zijn toegeleid. 3. De kerkenraad bepaalt na beraad in de gemeente op welke wijze de leden op de deelname aan het Heilig Avondmaal worden voorbereid en tevens of de leden alleen na openbare geloofsbelijdenis aan de maaltijd kunnen deelnemen.* Kortom, de kerkorde laat het over aan de plaatselijke gemeente of alle leden (d.w.z. zij die gedoopt zijn) mogen deelnemen, of alleen na openbare geloofsbelijdenis. De kerkenraad bepaalt dit na beraad in de gemeente, waarna het dit besluit wordt vastgelegd in de plaatselijke regeling.

Let op de zin *'Tot de maaltijd van de Heer zijn genodigd zij die Jezus Christus belijden en instemmen met de lofprijzing...* Het woord 'belijden' betekent

hier: in Hem geloven, Hem liefhebben. Het gaat om het hart! Of dit pas in de vorm van openbare geloofsbelijdenis is, moet vervolgens nader worden bepaald.

Geloofsbelijdenis en Avondmaal in de praktijk van het gemeentelven

In de praktijk zien we verschillende ontwikkelingen in onze gemeente.

1) Allereerst is het kerkbezoek tijdens Avondmaalsdiensten helaas minder te noemen; een vorm van Avondmaalsmijding. Terwijl de Avondmaalsdiensten toch juist hoogtepunten mogen zijn van het gemeentelven! Blijven mensen weg omdat ze niet willen? Of omdat ze denken dat het toch niet voor hen is? De antwoorden zullen per persoon verschillen.

2) In de tweede plaats: de praktijk komt niet helemaal overeenkomt met de regel. We zien immers dat veel leden die wel belijdenis hebben gedaan, niet naar het Avondmaal komen en zelfs niet naar de kerk gaan. Dat is jammer. Maar ook het omgekeerde gebeurt: dat mensen nog geen belijdenis hebben gedaan, en toch deelnemen aan het Avondmaal. Het is beleid van de kerkenraad dat we mensen dan niet afwijzen; we zijn juist blij met dit teken van geloof! Wel kan dit uiteraard aanleiding zijn om het pastorale gesprek aan te gaan over het doen van belijdenis.

3) In de derde plaats gebeurt het dat geloofsbelijdenis wordt uitgesteld. Is de drempel wellicht te hoog geworden?

Openbare geloofsbelijdenis in de beleving van de gemeente

In het rondetafelgesprek tijdens de gemeenteavond van 11 oktober 2022 werd de vraag gesteld: wat is eigenlijk belijdenis doen? Hierop werden

verschillende antwoorden gegeven: (1) Het belijden van de liefde tot de Heer; (2) met de mond, dus in het openbaar, belijden van wat je in je hart gelooft (naar Rom. 10:9); (3) het nemen van eigen verantwoordelijkheid voor je geloofsweg: ooit werd je als kind gedoopt, en nu zeg je daar zelf 'Ja!' op. Al deze antwoorden zijn juist, en wellicht zijn er nog meer antwoorden mogelijk. De verwevenheid van catechese, geloofsbelijdenis en doop in de vroege kerk wijst erop, hoe deze zaken onlosmakelijk verbonden zijn. Het geloof is geen automatisme, maar een antwoord op de belofte van God, uitgesproken bij onze doop. In de kerkorde is het bovendien zo dat de openbare belijdenis toegang geeft tot het dragen van een ambt. Kortom, ook al zouden doopleden toegelaten worden tot het Heilig Avondmaal, dan nog blijven geloofsonderricht en openbare geloofsbelijdenis wezenlijke elementen in het gemeentezijn. Met het doen van belijdenis nemen we verantwoordelijkheid voor het samen-kerkzijn en zijn we andere gelovigen tot een bemoediging.

Slotoverwegingen

Alleen belijdende, of ook doopleden toelaten tot het Avondmaal? Er is vanuit bijbel en geschiedenis voor beide iets te zeggen. Toch kunnen we ons afvragen of het doen van belijdenis nog de juiste functie vervult, namelijk mensen tot het Avondmaal leiden, of dat het onbedoeld een extra drempel is geworden. Vanuit de laatste overweging, samen met de mogelijkheid om kinderen toe te laten, stelt de kerkenraad voor om ook doopleden toe te laten tot het Avondmaal. Waarbij we zoals boven aangegeven, het doen van openbare geloofsbelijdenis blijven aanmoedigen.

Tenslotte de volgende overweging: belijden is méér dan de openbare geloofsbelijdenis. Er zijn meerdere vormen van belijdenis doen, zoals:

(1) In tegenstelling tot bij het Avondmaal, hoeven doopouders geen belijdenis hebben gedaan om hun kind te laten dopen. Toch is het afleggen van de doopbelofte net zo goed een vorm van geloofsbelijdenis.

(2) Het naar voren komen en meevieren van het Avondmaal terwijl je nog geen openbare belijdenis hebt gedaan, is al een belijdenis op zichzelf.

(3) Dit geldt ook voor het instemmen met de Geloofsbelijdenis wanneer deze in de dienst wordt uitgesproken.

(4) En last but not least: belijdenis vindt eerst en vooral plaats in ons dagelijks leven, daar waar wij in woord en daad Jezus willen volgen. Zo'n belijdende gemeente willen we graag zijn.

Loof God, die ons aan tafel vraagt,

loof bruid, uw Bruidegom.

Ik loof U die mijn leven draagt,

o lieve God, ik kom. (Lied 273:5)

Oktober 2022 / Maart 2023, ds. Coen van Alphen

Bijlage 4: Concept Besluitvoorstel 'Toegang tot het Heilig Avondmaal'

De kerkenraad van de Hervormde Gemeente in Rhoon

overwegende dat:

-1) met het oog op een samengaan met de Gereformeerde Kerk in Rhoon een bezinning nodig is over de vraag of openbare geloofsbelijdenis de toegang geeft tot het Heilig Avondmaal, gezien het feit dat dit in de Gereformeerde Kerk alhier niet het geval is;

-2) op Bijbelse, theologische en kerkordelijke gronden niet de openbare geloofsbelijdenis (ongeacht het grote belang daarvan), maar de doop toegang geeft tot het Avondmaal;

-3) de kerkenraad er samen met de gemeente naar verlangt dat de viering van het Heilig Avondmaal op toegankelijke wijze en in gezamenlijke vreugde kan worden beleefd door allen die van harte instemmen met het geloof in Jezus;

-4) de praktijk in het gemeentelven anders is dan in vroeger tijden, namelijk:

- a) het doen van openbare geloofsbelijdenis is minder vanzelfsprekend
- b) ook nu nemen doopleden al deel aan het Heilig Avondmaal

stelt voor dat:

niet meer de openbare geloofsbelijdenis, maar de doop toegang biedt tot de viering van het Heilig Avondmaal, waarbij we van de doopleden wel aandacht vragen voor het doen van geloofsbelijdenis.

Bijlage 5: Advies SoW-commissie m.b.t. gebruik kerkgebouwen voor de kerkdiensten

De SoW-commissie, door de beide kerkenraden gevraagd advies te geven over de verdeling van de kerkdiensten over de beide kerkgebouwen na de eenwording van de gemeenten,

overwegende dat:

- het een voorrecht is dat, na het samengaan van beide gemeenten, de gemeente over twee kerkgebouwen blijft beschikken;
- het nodig is tot een besluit te komen hoe het houden van de zondagse kerkdiensten over de twee kerkgebouwen verdeeld zal worden;
- er drie opties zijn, elk met voor- en nadelen, te weten:

1) *elke volgende zondag om en om kerken* (voordeel: eenvoudig schema, gemakkelijk te onthouden voor de vaste kerkgangers; nadeel: aan eigen gebouw gehechte kerkgangers slaan wellicht gemakkelijk een dienst over, minder regelmatige kerkgangers raken eerder gedesoriënteerd);

2) *maandelijks wisselen van kerkgebouw*, met jaarlijks wisseling van maand (voordeel: eenvoudig schema, gemakkelijk te onthouden, ook voor aan eigen gebouw gehechte kerkgangers een aanzet om ook naar het andere kerkgebouw te gaan; nadeel: een wisseling bij de nieuwe maand geeft altijd problemen);

3) *elk half jaar wisselen van kerkgebouw* (voordeel: eenvoudig schema, qua energiegebruik voordelig: Dorpskerk in de zomer en Maranathakerk in de winter; nadeel: Kerstfeest altijd in hetzelfde kerkgebouw, kerkgebouwen worden een half jaar lang niet gebruikt);

- de middagdiensten tot nu toe altijd in de Dorpskerk zijn gehouden, maar met het schema van de morgendiensten mee kunnen wisselen (nadeel: de middagdienstkerkgangers zijn aan de middagdiensten in de Dorpskerk gewend; voordeel: qua energieverbruik veel voordeliger);

adviseert de kerkenraden te besluiten om voor het gebruik van de twee kerkgebouwen voor de kerkdiensten na het samengaan van beide gemeenten te kiezen voor:

- a) optie 2), het maandelijks wisselen van kerkgebouw, voor de eredienst in de morgen**
- b) zowel als, volgens hetzelfde schema, voor de middagdienst,**
- c) met dien verstande dat de diensten in de maanden december en januari daaropvolgend in hetzelfde kerkgebouw gehouden worden.**

